

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Súkromná základná škola, Dneperská 1, Košice
4. Názov projektu	Nielen doučovanie ale „daco vecej“
5. Kód projektu ITMS2014+	312011R043
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub učiteľov slovenského jazyka
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Jana Gičová
8. Školský polrok	II. polrok 2019/2020 (02/2020) ¹ I. polrok 2020/2021 (09/2020 – 12/2020) ²
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.dneperska.sk/szsprojekt2019

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Náplň zasadnutí pedagogického klubu učiteľov slovenského jazyka bola ovplyvnená vzniknutou situáciou, konkrétne prerušením činnosti klubu z dôvodu pandémie COVID-19 v mesiacoch marec – jún školského roka 2019/20. Z tohto dôvodu boli operatívne upravené a situácií prispôsobené ako časový plán zasadnutí, tak aj náplň našich stretnutí. Dôvody vedúce k spomenutej zmene tém rozoberaných počas stretnutí boli napríklad:

- prechod na dištančnú výučbu – výmena skúseností, pozitíva, negatíva, návrhy,
- presun, resp. zrušenie niektorých testov a previerok – rozbor ich výsledkov,
- zrušenie Testovania 9 zo slovenského jazyka – analýza dôvodov a dôsledkov,
- presun problémových, resp. neodúčených tém do ďalšieho ročníka, a pod.

¹ Od 03/2020 do 06/2020 bola aktivita z dôvodu pandémie Covid pozastavená.

² Aktivita nadväzovala na (z dôvodu pandémie Covid pozastavené) zasadnutia klubu za 2. polrok 2019/2020.

Cieľom písomného výstupu je zhodnotiť činnosť pedagogického klubu slovenského jazyka počas prvého polroka v školskom roku 2020/2021, dodržanie rámcového programu stretnutí a prijatie záverov a odporúčaní pre ďalšiu pedagogickú prax.

Kľúčové slová

Literárna výchova, umelecký text, práca s umeleckými prostriedkami, tvorivosť žiakov, čítanie s porozumením

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Témou písomného výstupu pedagogického klubu slovenského jazyka je analýza činnosti klubu počas prvého polroka v školskom roku 2020/2021 - porovnanie skúseností jednotlivých členiek klubu, analýza metód a foriem práce počas dištančného vzdelávania, využitie interaktívnych a didaktických pomôcok, rozbor textu so zameraním na čitateľskú gramotnosť, práca s literárnym textom a tvorivosťou žiakov v procese vyučovania slovenského jazyka a literatúry vo vybraných ročníkoch s cieľom zvýšiť vyučovacie výsledky a kompetencie žiakov na základnej škole.

Jadro:

Klub slovenského jazyka a literatúry pracoval počas prvého polroka školského roku 2020/2021 v nadväznosti na druhý polrok školského roka 2019/2020, ktorého priebeh bol neplánovane narušený infekčným vírusovým ochorením COVID-19. Na základe vyhlásenia Ministerstva školstva SR bolo prezenčné vyučovanie na všetkých školách v marci 2020 prerušené a nahradené dištančnou formou vyučovania. Táto situácia spôsobila aj prerušenie pravidelného stretávania sa členov klubu slovenského jazyka a literatúry. Jednotlivé stretnutia, ktoré vychádzali z rámcového programu stretnutí a držali sa cieľa celého projektu – zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie žiakov, boli v marci 2020 prerušené a v opätovné pravidelné stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry boli v plnej miere nahradené až v novom školskom roku 2020/2021. Na základe toho bol obsah stretnutí upravený a v novom školskom roku bol prepracovaný aj rámcový program stretnutí, ktorý bol hneď v úvode školského roka doplnený o témy dištančného vzdelávania, keďže tento typ vyučovania výrazne ovplyvnil priebeh druhého polroka školského roka 2019/2020.

Na predchádzajúcich stretnutiach sa priebežne členky klubu venovali - podľa rámcových programov jednotlivých polrokov (v rámci daného školského roka) - témam z jazykovedy, z morfolologickej, syntaktickej a štylistickej roviny. Poslednú časť programu tvorila literárna zložka a jej oblasti. Tejto zložke patrili obe stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry, ktoré sa stihli uskutočniť vo februári 2020. Ďalšie naplánované stretnutia boli – kvôli už spomínaným okolnostiam – presunuté do nasledujúceho školského roka.

V úvode prvého februárového stretnutia sa vyučujúce stručne venovali jednotlivým zložkám predmetu slovenský jazyk a literatúra. Slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, spája jazykovú, literárnu, slohovú zložku a písanie. Keďže predchádzajúce stretnutia klubu patrili jazykovým a slohovým zložkám, týmto stretnutím sa začali členky klubu venovať literárnej zložke slovenského jazyka.

Zhodli sa, že na hodinách literárnej výchovy sa žiaci stretávajú najčastejšie s textami, ktoré sa zaraďujú k umeleckej literatúre, preto venovali pozornosť tejto problematike. Umelecká literatúra je druh umenia, ktorého stavebným materiálom je jazyk použitý vo funkcii vyvolať u čitateľa umelecký zážitok. To znamená – vyjadriť nejakú informáciu, ale aj pocity, nálady a postoje. Prostredníctvom prečítaného literárneho diela sa plní základná literárna funkcia – vnímať, prežívať, chápať a hodnotiť (interpretovať) literárne dielo. Vyučujúce sa zhodli na zásadách literárnej výchovy vo vybraných ročníkoch. Jednou z nich je tá, aby literatúra bola v škole využívaná zmysluplne. Knihy by mali vstupovať nielen do priestorov školy a triedy, ale aj do životného priestoru žiakov. Veľmi vhodne bola táto myšlienka doplnená o názor, že priestor pre literatúru neznamena len priestor pre poznatky o nej, ale aj priestor pre vzťah k literatúre, priestor pre zážitky a radosť. A žiaci by mali mať možnosť poznávať rôznorodosť kníh. Keďže ide o formovanie vzťahu k literatúre od najnižších ročníkov, vyučujúca prvého stupňa sa ešte vyjadrila k už uvedeným zásadám a doplnila ich o postrehy z vlastnej pedagogickej praxe. Vecné poznatky a interpretačné postupy je potrebné zakladať na hravom a kreatívnom prístupe k literatúre. Literatúra by mala od útleho detstva poskytovať intenzívne čitateľské zážitky. Vyučujúci slovenského jazyka a literatúry by mali prejsť záujem o čitateľské zážitky detí, a zároveň by mali pomáhať deťom pri výbere kníh a pri odkrývaní nových čitateľských možností.

Žiaci vo vybraných ročníkoch sa postupne zoznamujú s literárnymi formami – už na prvom stupni rozlišujú poéziu od prózy – a postupne pridávajú definície jednotlivých literárnych žánrov. V učebniciach literárnej výchovy a v čítankách sa nachádzajú ucelené úryvky rozsiahlejších literárnych diel doplnené ilustráciami. Súčasťou literárnych ukážok bývajú didaktické inštruktívne texty – úlohy, otázky, vysvetlivky k jednotlivým ukážkam. Ich úlohou je podporovať žiakovu ochotu a chuť pracovať s textom. Okrem toho pomáhajú učiteľovi pre realizáciu interpretačných aktivít. Didaktické inštrukcie spĺňajú svoje poslanie len vtedy, ak prehľbujú estetický zážitok z čítania a podieľajú sa na rozširovaní literárneho poznania žiakov.

Vyučujúca prvého stupňa nezabudla spomenúť, že k čítankám bývajú aj osobitné pracovné zošity obsahujúce úlohy smerom k textom uvedeným v čítankách, a teda tiež slúžia ako didaktické inštrukcie. Na to nadviazali aj vyučujúce druhého stupňa, ktoré potvrdili, že aj žiaci vo vyšších ročníkoch majú možnosť pracovať s pracovnými zošitmi a môžu si aj takouto formou precvičovať literárne zážitky a estetické skúsenosti.

V závere tejto výmeny názorov sa vyučujúce zhodli na tom, že literárnu výchovu vo vybraných ročníkoch je potrebné vyučovať tak, aby žiaci získali kladný vzťah k literatúre. A zároveň, aby žiaci dokázali porozumieť umeleckému textu a prekonalí nechť k učeniu literárnych pojmov. Jednou z možností, ako osvojovať, zdokonaľovať a aj fixovať vedomosti žiakov patria nepochybne didaktické hry – uviedli to vyučujúce slovenského jazyka a literatúry na základe svojich pedagogických skúseností. Samozrejme, ako podotkla jedna z nich, hry nesmú byť samoúčelné,

musia spĺňať istý cieľ. Ale nezabudla zdôrazniť, že žiaci hry obľubujú, preto skúsený pedagóg by mal mať vždy nejaké k dispozícii, aby ich mohol vhodne využiť.

Didaktické hry majú v sebe aspekt všestrannosti – pedagóg ich môže využívať pri vysvetľovaní, overovaní, upevňovaní učiva, ale aj na spestrenie vyučovania a motiváciu žiakov. Hry musia byť primerané veku, vedomostnej úrovni, musia zodpovedať aj tematickým celkom príslušného učiva. Zo skúseností vyučujúcich vyplynulo, ak sa aj učiteľ aktívne podieľa pri hre, pomáha to k zlepšovaniu vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi. Žiaci vidia svojho učiteľa v inom svetle – ako dospelého, ktorý sa dokáže aj hrať. Samozrejme, vyučovanie obohatené o didaktické hry prispieva nielen k rozvoju kreativity, ale aj k tomu, že učivo je žiakmi lepšie osvojené.

Aj na hodinách literárnej výchovy vo vybraných ročníkoch – okrem klasických metód vyučovania - majú vo vyučovacom procese svoje opodstatnenie aj didaktické hry. Hry všeobecne vo vyučovacom procese cvičia vytrvalosť, sústredenosť, pozornosť. Podnecujú aktivitu a v neposlednom rade spôsobujú radosť. Vyučujúce sa zhodli, že jednoznačne pozitívne motivujú slabších žiakov. Takisto odznel názor, že pri hrách musia žiaci prekonávať isté prekážky (vedieť sa rýchlo orientovať v texte, slovách, obrázkoch, pohotovo nachádzať a tvoriť slová). Okrem ovládania literárnych pojmov sú žiaci vedení aj k vytrvalosti a sebaovládaniu. Takže literárne pojmy sa na hodinách literatúry dajú učiť, upevňovať, a dokonca aj zisťovať úroveň ich ovládania hravou formou – pomocou didaktických hier. Vyučovacia hodina sa môže stať príťažlivejšou ak učiteľ premyslene – z hľadiska štruktúry hodiny – a vhodne zaradí a použije hru ako metódu.

Pretože škola by mala ponúknuť žiakom aj priamu prípravu na reálny život, vyučujúce na stretnutí posúdili didaktické hry na hodinách literatúry ako mimoriadne pozitívnu formu práce, ktorá podporuje zdravú súťaživosť a vzbudzuje túžbu byť úspešným účastníkom hry alebo súťaže, pretože neúspech pri hre mrzí podobne ako neúspech pri práci.

Keďže stretnutia klubu podľa rámcového programu prešli od jazykovej a stylistickej zložky do zložky literárnej, v nadväznosti na predchádzajúce stretnutie členky klubu plynulo prešli k literárnym textom. Veľmi stručne sa dotkli delenia definície a delenia textov. Za text je považované usporiadanie viet (výpovedí), ktoré vytvárajú uzavretý myšlienkový a logický celok. Žiaci vybraných ročníkov sa na hodinách slovenského jazyka a literatúry stretávajú s oboma druhmi textov. Úlohou vecného textu je priniesť čitateľovi informáciu. K umeleckému textu sú zaradované texty všetkých literárnych druhov. Úlohou takéhoto textu je predovšetkým vyvolať u čitateľa estetický zážitok. Keďže žiaci sa na hodinách slovenského jazyka a literatúry nevenujú len čítaniu textov, ale aj ich interpretácii, venovali členky klubu v priebehu stretnutí dostatočnú pozornosť aj samotnému čítaniu - čítaniu s porozumením. Tento pojem vnímajú vyučujúce na základe svojich skúseností ako schopnosť porozumieť rôznym druhom textu a zároveň aj schopnosť využiť spracované informácie na učebné a komunikačné ciele.

Vyučujúca 1. stupňa zdôraznila, že už na 1. stupni základnej školy - po období, v ktorom si žiak osvojil správnu techniku čítania – nasleduje obdobie postupného zdokonaľovania, kultivácie čítania. Samotné čítanie sa stáva nástrojom, prostredníctvom ktorého žiak získava dôležité poznatky a informácie z učebníc, časopisov a pod. V tomto duchu pokračuje kultivácia čítania vo vyšších ročníkoch. Porozumením textu žiak odhaľuje jeho obsah, a tak sa dostáva k poznaniu. Text sa stáva nástrojom, prostredníctvom ktorého sa žiak rozvíja a obohacuje. Ale zároveň – ako podotkla jedna z členiek klubu – má porozumenie textu aj konštruktívny charakter. Znamená to, že žiak získané informácie pretransformuje a v duchu si vytvára vlastnú verziu (interpretáciu textu).

Vyučujúce sa ďalej venovali rozboru vecného textu – s dôrazom na čítanie s porozumením a na správne pochopenie textu. Základnú gramotnosť charakterizuje schopnosť žiaka čítať a dekodovať. Informácie sa ukladajú do pamäti a podľa potreby sa viac alebo menej modifikovane reprodukovávajú. Výkon čítania žiakov sa posudzuje podľa rýchlosti čítania, chybovosti, plynulosti a zisťuje sa jednoduché porozumenie textu. A čitateľská gramotnosť je definovaná ako schopnosť spracovať textové informácie. Vyučujúcim neunikol fakt, že pri čitateľskej gramotnosti musí žiak identifikovať hierarchiu informácií v texte, odlišovať dôležité informácie od menej dôležitých. V súvislosti s tým je potrebné čítať medzi riadkami a v neposlednom rade je potrebné vyvodiť záver z prečítaného textu. Vyučujúce nezabudli pripomenúť, že žiaci vybraných ročníkov na hodinách slovenského jazyka a literatúry by mali vedieť zhodnotiť aj spoľahlivosť, pravdivosť a užitočnosť informácií získaných z textu. Čítanie s porozumením zvyšuje čitateľskú gramotnosť žiakov a tá je vnímaná nielen v školskom prostredí, ale hlavne ako životná kompetencia – schopnosť používať tlačенý a písaný text na splnenie širokých potrieb človeka doma, pri voľnočasových aktivitách, v zamestnaní apod. Je to aj nástroj na rozširovanie vedomostí a rozvoj potenciálu osobnosti.

Prostredníctvom čítania s porozumením sa vyučujúce dostali k jeho základom, a tým je správne čítanie. Už od najnižších ročníkov základnej školy sú žiaci vedení k správne čítaniu a následne k správnej interpretácii textu. Potom dokážu bez problémov odpovedať na otázky týkajúce sa textu. Práve preto je dôležité viesť žiakov od začiatku k správne čítaniu, na hodinách striedať hlasné čítanie s tichým. A rovnako vážne je interpretovať informácie z textu, využívať pri tom predchádzajúce poznatky, vedomosti a skúsenosti.

Pri rozbere vecného textu uviedli vyučujúce viacero druhov textu, venovali sa výkladu, v ktorom sa informácie podávajú ako prvky a dajú sa ďalej analyzovať. Tento typ textu poskytuje vysvetlenie, v akom vzťahu sú časti a celok a často odpovedajú na otázku *ako?*. Ďalším typom textu, s ktorým sa stretávajú žiaci vo vybraných ročníkoch na hodinách slovenského jazyka a literatúry býva opis, v ktorom sa informácie vzťahujú na vlastnosti a poskytuje odpoveď na otázku *aký?*. Okrem toho sa vo vecnom texte vyskytuje otázka *prečo?*, najmä v textoch zameraných na argumentáciu, kde žiaci pracujú s tvrdeniami a so vzťahmi medzi pojmami a ďalšími tvrdeniami. K vecným textom, s ktorými

sa žiaci stretávajú na hodinách, patria aj schémy, tabuľky a grafy. Vyučujúce sa zhodli, že je dôležité venovať pozornosť aj čítaniu a správnej interpretácii aj takýchto textov.

Keďže čitateľská gramotnosť je súčasťou kľúčovej zručnosti komunikácia v materinskom jazyku, a tá v sebe zahŕňa okrem iného schopnosť písať a čítať rôzne typy textov, vyhľadávať, zbierať a spracúvať informácie, formulovať a vyjadrovať svoje vlastné argumenty. Takže uvedenú schopnosť žiaci využijú aj v digitálnej zručnosti, ktorá je založená na schopnosti používať počítač na získavanie, posudzovanie, ukladanie, tvorbu, prezentáciu a výmenu informácií prostredníctvom internetu.

Na základe uvedených argumentov uzavreli vyučujúce túto tému - podmienkou úspešného fungovania žiakov (aj v dospelom veku) je ich schopnosť orientovať sa v množstve informácií rôzneho druhu a rôznej kvality. Bez kvalitného čítania nie je možné túto schopnosť rozvíjať a posúvať na vyššiu úroveň. Preto vyučujúce odporúčajú naďalej sa na hodinách slovenského jazyka a literatúry intenzívne venovať čítaniu, z ich pedagogickej praxe vyplýva, že je vhodné striedanie hlasného aj tichého čítania vecných textov. Na zistenie úrovne porozumenia vecného textu sú vhodnou metódou testy, ktoré sú zložené zo súvislého textu, ku ktorému sa viaže niekoľko otázok. Žiaci odpovedajú na otázky označením jednej z ponúkaných odpovedí alebo odpoveď rovno napíšu. Takisto je vhodné v teste použiť rôzne druhy textov (opis, tabuľka a pod).

V nasledujúcom mesiaci – v marci 2020 – už stretnutia klubu slovenského jazyka nepokračovali, pretože v súvislosti s nariadenou karanténou žiakov (aj učiteľov) z dôvodu šírenia vírusového ochorenia COVID-19 sa nevyučovalo kontaktnou – prezenčnou - formou. Druhý polrok školského roka 2019/2020 bol odučený takmer v celom rozsahu dištančnou formou vzdelávania.

Klub slovenského jazyka a literatúry pokračoval aktívne vo svojich stretnutiach v novom školskom roku 2020/2021. Členky klubu sa pravidelne stretávali dvakrát mesačne v pondelok v zborovni 2. stupňa mimo svojich vyučovacích hodín. V prípade kolízie s inými pracovnými povinnosťami bol termín stretnutia preložený a nahradený vhodným termínom.

Už zo spomínaného dôvodu boli stretnutia v minulom školskom roku prerušené a v novom školskom roku pokračovali podľa rámcového programu stretnutí. Len v úvode došlo k menším zmenám, pretože v súvislosti s novou situáciou v rámci vzdelávania, a zároveň aj s novými skúsenosťami pedagógov, boli upravené témy prvých dvoch stretnutí.

V úvode nového školského roka sa členky klubu venovali problematike dištančného vzdelávania, ktoré vyplynulo z aktuálnej situácie na Slovensku, aj vo svete, spôsobenej vírusovým ochorením COVID 19. Ako prvý zhodnotili fakt, že využívanie počítačových sietí a informačných služieb je dnes už neoddeliteľnou súčasťou aj vyučovacieho procesu. Typickým príkladom takejto formy vzdelávania je e-learning (elektronické vzdelávanie). Ide o perspektívnu a progresívnu

formu dištančného vzdelávania založenú na využívaní moderných informačných a komunikačných technológií.

Po výmene skúseností dospeli k niekoľkým možnostiam využívania tohto typu vzdelávania:

-samostatné vzdelávanie – keď žiak používa príslušnú technológiu, ale nie je v danej chvíli pripojený k učiteľovi, ani k ostatným spolužiakom,

– „živé“ vzdelávanie – učiteľ aj žiaci sú za použitia príslušnej technológie v danej chvíli v kontakte.

Medzi pozitívne stránky tohto vzdelávania členky klubu uvádzali hlavne možnosť výučby kedykoľvek a kdekoľvek. Ďalším kladne hodnoteným bol postreh, že pri dištančnom vzdelávaní je možné poskytnúť učebný materiál veľkému množstvu žiakov, v rovnakom momente a v pomerne krátkom čase. Vyučujúce kladne ohodnotili aj možnosť posielania textovej, zvukovej aj obrazovej formy informácií. Okrem toho sa môžu na vyučovacom procese zúčastniť aj žiaci, ktorí by napr. zo zdravotných dôvodov nemohli v ten deň prísť do školy.

Ďalšou súčasťou tohto typu vzdelávania je komunikácia – nielen komunikácia učiteľ a žiak – ale aj komunikácia medzi spolužiakmi, ktorá zlepšuje klímu v triede, pomáha pri výmene skúseností a materiálov. Vyučujúce potvrdili, že žiaci mali počas dištančného vzdelávania v predchádzajúcom školskom roku možnosť získať skúsenosti s využitím počítača a internetu, teda aj takýmto spôsobom sa zlepšila počítačová gramotnosť, najmä slabších žiakov.

A naopak medzi negatívnymi postrehmi sa objavili: izolácia učiteľ a žiak, izolácia od všetkých spolužiakov, nedostatok vizuálneho kontaktu, nedostatočne zachytená neverbálne komunikácia.

V neposlednom rade sa objavil argument technického zabezpečenia, resp. nedostatočného technického vybavenia - na strane žiakov, ale aj učiteľov.

Z pohľadu žiakov sa ešte medzi pozitívami objavil fakt, že elektronická forma vzdelávania ich naučila samostatnosti, zlepšila ich zručnosti v práci s počítačom aj s internetom, naučila ich efektívnejšie využívať čas strávený v domácom prostredí.

Naopak väčšina žiakov negatívne ohodnotila nedostatok osobných kontaktov, nedostatok spoločných aktivít so svojou triedou. Z pedagogického hľadiska sa k tomu pridal aj názor, že hlavne u mladších žiakov je veľmi dôležitá aj motivácia, ktorá pri tomto type vzdelávania chýba, pretože chýba sociálna klíma v triede a v kolektíve.

V závere stretnutia odznel názor, že dištančné vzdelávanie je využívané v niektorých krajinách vo väčšej miere a hľadá si svoje miesto aj na Slovensku, ale v najbližšom čase pravdepodobne nenahradí kontaktnú formu vzdelávania.

Aj druhým septembrovým stretnutím nadviazali členky na ostatné stretnutie klubu slovenského jazyka a literatúry, ktoré sa týkalo dištančného vzdelávania. Hneď v úvode odznel názor, že celosvetový vývoj vedy a techniky, informačná explózia i aplikácia moderných technológií vo všetkých oblastiach ľudskej praxe sú také výrazné, že aj školstvo stojí pred otázkami ako pripraviť učiteľa a ako pôsobiť na žiaka, aby zvládol požiadavky, ktoré sú na neho kladené. Situácia spôsobená

šírením vírusového ochorenia COVID-19 donútila aj našu spoločnosť, aby pružne zareagovala na potreby tejto situácie. A preto učitelia, žiaci a ich rodičia sa museli zo dňa na deň zoznámiť s metódou dištančného vzdelávania.

Členky klubu sa zhodli, že dištančné vzdelávanie je vyučovanou metódou, ktorá namiesto bezprostredného kontaktu žiaka a učiteľa zavádza inú formu kontaktu. Pre žiaka znamená učiť sa na diaľku zvládať informácie a poznatky samostatne - bez účasti na tradičnej vyučovacej hodine.

Najčastejšími formami dištančného vzdelávania bolo priame štúdium – samostatné (asynchronické), bez bežného kontaktu s učiteľom (informácie žiaci získali prostredníctvom prezentácií alebo odkazom na nejaký link). Ďalšou formou bolo vyučovanie riadené učiteľom (synchronické), počas ktorého mohli žiaci priamo komunikovať s učiteľom – cez online hodiny.

Vyučujúce slovenského jazyka a literatúry sa zhodli, že hneď od začiatku dištančného vzdelávania museli byť flexibilné a pružne prispôbiť formy a obsah výučby tak, aby stanovený obsah, kvalita a ciele výučby boli dosiahnuté čo najefektívnejším spôsobom. V prvom rade museli nadviazať na predchádzajúce vedomosti žiakov. Museli zároveň pripraviť pre žiakov dostatok zadání na precvičenie a overovanie si osvojených vedomostí. Tomu predchádzal dostatok vysvetľujúcich príkladov, použitie zaujímavého a prístupného materiálu. A v nemalej miere sa osvedčili aj otázky a cvičenia na sebahodnotenie. Ale z týchto skúseností vyplynul aj názor, ktorý odznel na stretnutí klubu, že je určite nevyhnutnosťou zaškoliť pedagógov na prácu v tomto vzdelávaní. A takisto je potrebné vypracovať kvalitné študijné materiály – pre žiakov, aj pre učiteľov. Texty študijných materiálov by mali byť členené do logických, nie príliš dlhých častí, mali by byť jednoduché jasné. Určite z nich treba vylúčiť samoučelné animácie a zvuky.

Pri výbere jednotlivých metód sa členky zhodli aj na tom, že počas dištančného vzdelávania bolo potrebné posúdiť aj primeranosť učiva, aby žiaci jeho obsah v takýchto podmienkach zvládli. Obsah učiva vo vybraných ročníkoch bolo potrebné zredukovať na nevyhnutný obsah potrebný pre postup do vyššieho ročníka.

Ako ďalšie slabšie miesto dištančného vzdelávania bolo spomenuté aj overovanie vedomostí žiakov, pretože učiteľ môže na diaľku veľmi ťažko overiť, či žiak vypracováva test či úlohu samostatne, a v danom časovom limite.

V závere stretnutia ešte členky klubu spomenuli a navzájom si porovnali skúsenosti s využívaním testov. Najčastejšie na hodinách slovenského jazyka a literatúry využívali testy, v ktorých boli úlohy s tvorbou odpovedí alebo testy, ktoré mali vopred určené odpovede a žiaci mali možnosť výberu správnej odpovede.

Dištančné vzdelávanie a jeho podoby boli vynútené nepredvídateľnou situáciou vo svete a aj na Slovensku, jeho pozitívne a negatívne stránky budú určite v budúcnosti využité tým správnym smerom, aby s podobou dištančného vzdelávania boli spokojní učitelia aj žiaci.

Nasledujúce stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry pokračovali podľa pôvodného rámcového programu stretnutí. Preto októbrové stretnutie patrilo rozboru textu a čítaniu s porozumením. V jeho úvode sa venovali stručnej komparácii umeleckého a vecného textu. Porovnávali najmä úlohy, ktoré plnia oba druhy textu. Zamerali sa na informácie, ktoré sa majú prostredníctvom týchto dvoch textov dostať k prijímateľovi – cieľom vecného textu je dostať k čitateľovi vecné informácie a bez akéhokoľvek estetického účinku. A práve naopak - umelecký text sa snaží o dosiahnutie estetického účinku. Žiaci vybraných ročníkov sa s ním priebežne zoznamujú prostredníctvom textov lyriky, epiky a dramatickej tvorby.

V nasledujúcom bode stretnutia sa vyučujúce opäťovne venovali čítaniu s porozumením na 1. a 2. stupni základnej školy. Pretože vďaka správne čítaniu, vďaka správne poznaniu textu môžu žiaci porozumieť rôznym druhom textu a zároveň využiť spracované informácie na učebné a komunikačné ciele. Preto sa jednomyselne zhodli, že tieto zručnosti a schopnosti je potrebné rozvinúť už na 1. stupni základnej školy a v kultivácii čítania pokračovať na 2. stupni. Ak žiak správne prečíta text, rozumie jeho obsahu, dostane sa aj k poznaniu. Okrem toho má žiak dokázať kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať. Zároveň dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu. Na základe získania jednej zo základných kompetencií v materinskom jazyku má žiak adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a komunikácii. A v neposlednom rade efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie. Vyučujúce slovenského jazyka potvrdili, že čitateľská gramotnosť sa primárne využíva v predmete slovenský jazyk a literatúra, ale nezabudli v diskusii zdôrazniť, že má aj nadpredmetový charakter. Takže je na učiteľovi daného predmetu, aby na svojom predmete vytváral podmienky na to, aby sa žiak učil aj spracovaním informácií z textu. Ďalším problémom, ktorému sa v tejto súvislosti vyučujúce venovali, je vyjadrovanie žiakov. Mnohí žiaci dnešnej doby majú problém so súvislým vyjadrovaním o informáciách v texte a o záveroch z textu. Preto v tejto súvislosti je potrebné viesť vyučovanie čítania s porozumením v rovnocennom prepojení s hovorením a písaním.

Jednotlivé zručnosti v rámci čítania s porozumením rozvíjané v jazykovej zložke má žiak využívať v literárnej zložke a naopak, analytické zručnosti v práci s umeleckým textom umožňujú žiakovi efektívnejšie pracovať s textami na jazykovej zložke predmetu. V literárnej výchove sa žiak učí poznatky o texte a aplikuje ich pri čítaní a porozumení umeleckých a vecných textov. Samozrejme, tieto vedomosti aplikuje aj pri tvorbe vlastných textov a slohu. V predmete slovenský jazyk a literatúra sa žiak učí o texte, ale aj prostredníctvom textu. Preto v ostatných predmetoch by mal teoretické vedomosti o texte a získané zručnosti v čítaní s porozumením využívať pri práci s textom ako s učebným zdrojom a pri tvorbe vlastného textu na vyučovaní v danom predmete. Takže vyučujúce uzavreli túto tému aj s apelom na intenzívne budovanie medzipredmetových vzťahov. Všetci vyučujúci by mali pracovať s termínom čítanie s porozumením a mali by na svojich hodinách

čitateľskú gramotnosť rozvíjať. Žiaci by mali zvládať nielen na hodinách slovenského jazyka a literatúry získavať informácie z textu, uvažovať o obsahu a forme textu, vedieť interpretovať text.

V súvislosti s touto témou sa ešte vyučujúce slovenského jazyka a literatúry vyjadrili testom slúžiacim na overenie porozumenia textu a dospeli k záveru, že pre zisťovanie úrovne porozumenia textu – aj to, ako žiaci dokážu na základe prečítaného identifikovať druh čítaného textu – sú veľmi rozšírenou metódou testy, ktoré sú zložené zo súvislého textu a k nemu nadväzujúcich otázok. Po prečítaní textu musí žiak správne interpretovať aj zadanie otázky a odpovedať. Pri testových úlohách má žiak možnosť výberu z viacerých ponúkaných odpovedí alebo musí odpoveď napísať sám. Pri správnom čítaní a správnej interpretácii textu žiaci dokážu bez problémov odpovedať na otázky týkajúce sa textu. Preto je nevyhnutné – ako podotkla vyučujúca 1. stupňa – naučiť žiakov už v najnižších ročníkoch plynule čítať text a vo vyšších ročníkoch kultivovať úroveň čítania. A samozrejme, správne prečítaný text interpretovať. Na to nadviazala aj vyučujúca 2. stupňa, že dôležitou súčasťou tohto procesu je na hodinách slovenského jazyka a literatúry vo vybraných ročníkoch striedať čítanie umeleckého a vecného textu. A práve na zistenie úrovne porozumenia textu sú vhodnou metódou testy, ktorých súčasťou je súvislý text (alebo jeho úryvok), ku ktorému sa viaže niekoľko otázok. Žiaci majú pri odpovedi možnosť výberu jednej z ponúkaných odpovedí alebo sa od nich vyžaduje odpoveď, ktorú musia z textu správne interpretovať a vypísať.

Nasledujúce stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry patrili literárnej zložke tohto predmetu. V úvode stretnutia nadviazali vyučujúce plynulo na tému čítania, ktorej boli venované ostatné stretnutia klubu. Praktická výmena skúseností jednotlivých členiek z vyučovacích hodín literárnej výchovy patrila čítaniu a interpretácii literárneho diela. Ukážky v učebniciach literatúry sú primerané veku, vyučujúce sa ale zhodli, že žiaci majú radi aj doplnujúci materiál, teda ukážky z literárnych diel, ktoré nie sú v učebniciach. Veľmi radi pracujú s textom, ktorý poznajú z domu (napr. ak knihu čítajú vo voľnom čase).

Keďže žiaci si osvojujú a najlepšie pamätajú príbehy prostredníctvom literárnych postáv, venovali sa členky klubu v druhom bode práve tejto problematike. Vo vybraných ročníkoch základnej školy sa žiaci postupne oboznamujú s postavami, s rôznymi vzťahmi, ktoré sa môžu medzi nimi objavovať. Okrem toho zisťujú aj rôzne postavenie literárnych postáv.

Záver stretnutia patrila vertikálnemu členeniu textu, do ktorého patrí pásmo rozprávača a pásmo postáv. V pásme rozprávača text rozpráva rozprávač, on je nositeľom rozprávania, v texte je jeho reč mimo úvodzoviek. A naopak pásmo postáv – priama reč postáv – je v texte graficky vyčlenené úvodzovkami alebo pomlčkami. Môže byť tvorené monológom (prehovorom jednej postavy) alebo dialógom (rozhovorom viacerých postáv). Vyučujúce sa zhodli, že tieto vedomosti si žiaci vo vybraných ročníkoch základnej školy najlepšie precvičujú a upevňujú pri hlasnom čítaní. A práve preto mohli konštatovať, že vedomosti o vnútornej kompozícii literárnych žánrov vo vybraných ročníkoch základnej školy si žiaci precvičujú prostredníctvom literárnych ukážok a najlepšie si ich

upevňujú pri hlasnom čítaní. Preto tento typ čítania odporúčajú aj v budúcnosti na hodinách literatúry. Zároveň sa zvyšuje aj úspešnosť pri rozbere umeleckého textu, keďže sa touto formou čítania posilňuje aj čítanie s porozumením. Téma vnútornej kompozície literárnych žánrov sa špirálovito preniesla aj do nasledujúceho stretnutia klubu. Vo vybraných ročníkoch základnej školy na hodinách literatúry sa vyučujúci venujú so svojimi žiakmi vnútornej kompozícii v dvoch rovinách: v rovine deja a v rovine významu. V rovine deja sa žiaci učia, že dej sa vyvíja vďaka konfliktu a samotný konflikt má niekoľko fáz: expozícia (úvod, oboznámenie sa s prostredím, dejom), kolízia (zápletká, zauzlenie deja), kríza (konflikt, stupňovanie, vyvrcholenie deja), peripetia (obrat, nečakané spomalenie) a katastrofa (záver, riešenie konfliktu). V druhej rovine – v rovine významu – sa žiaci oboznamujú s tým, čo chcel autor príbehom povedať, teda s autorovým posolstvom.

Okrem toho sa žiaci stretávajú aj s kompozičným postupom, ktorý tvorí jednotiaci princíp výstavby textu. Na hodinách literatúry sa vo vybraných ročníkoch najčastejšie objavuje v jednotlivých ukážkach chronologický kompozičný postup: epický príbeh sa rozvíja v časovej následnosti, dej sujetu = dej fabuly. Vo vyšších ročníkoch žiaci narazia aj na retrospektívny kompozičný postup, ktorý tvorí návrat do minulosti - autor naznačí udalosť a potom sa vráti do minulosti, aby ju objasnil. Pri kratších epických žánroch nie je pre žiakov problém pracovať aj s kompozičným postupom in medias res – to znamená vpadnutie priamo do deja, bez úvodu. Ale v závere stretnutia mohli byť konštatované, že žiaci vo vybraných ročníkoch na hodinách literatúry ešte stále radi nahlas čítajú, vďaka čomu lepšie vnímajú jednotlivé aspekty vnútornej kompozície literárnych žánrov. Tento fakt pomáha aj fixovať vedomosti týkajúce sa vnútornej kompozície a v neposlednom rade posúva aj úroveň čítania s porozumením vyššie.

V súvislosti s ďalšou témou stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry sa členky klubu zaoberali pojmom štruktúra literárneho diela. Vo vzájomne prepojenom zväzku ju tvorí obsah a forma. Nezabudli zdôrazniť, že žiaci vybraných ročníkov spoznávajú literárne diela práve prostredníctvom obsahu, ten je pre nich dôležitý, určujúci.

Rovnako dôležitým je aj téma literárneho diela – námet, motív. Žiaci na hodinách literatúry hľadajú odpoveď na otázku – o čom je literárne dielo. V tejto súvislosti dokážu vyhľadať aj hlavnú myšlienku – ideu literárneho diela. Tá obsahuje posolstvo alebo odkaz autora, ako on zhodnotil tému spracovanú v literárnom diele.

Okrem toho si členky klubu odovzdávali skúsenosti z hodín literatúry, na ktorých žiaci vybraných ročníkov dokázali pracovať s dejom literárneho diela, najmä ako dokázali zachytiť usporiadanie udalostí z hľadiska času, príčiny a priestoru. A rovnako dôležitá je v tejto súvislosti aj práca s postavou, s hlavnou alebo s vedľajšími.

Členky klubu sa na základe svojich pedagogických skúseností zhodli, že všetky spomínané zložky tvoriace štruktúru literárneho diela si môžu žiaci upevniť, pojmovo precvičiť a zafixovať aj prostredníctvom didaktických hier, ktoré v žiakoch podporujú tvorivosť, samostatnosť

a komunikáciu. Jednoznačne sa zhodli, že súčasný moderný trend v didaktike podporuje hry a vníma ich ako pozitívnu formu práce. A ak učiteľ z hľadiska štruktúry hodiny vhodne zaradi aj didaktickú hru ako metódu, vyučovacia hodina sa môže stať kvalitnejšou, prirodzenejšou a pre samotných žiakov aj prítiažlivejšou. Okrem pojmov, ktoré si takouto formou precvičujú a upevňujú, žiaci musia pohotovo reagovať. A v súvislosti s tým učiteľ formuje aj ich postoj k vytrvalosti, sebaovládaniu a vytvára v žiakoch pocit istoty a viery vo vlastné sily a schopnosti. Rozbor literárneho diela pokračoval aj na nasledujúcom stretnutí klubu slovenského jazyka a literatúry, na ktorom sa jeho členky venovali rozboru umeleckého textu z rôznych aspektov. Kľúčovými slovami boli práca s obraznými pomenovaniami a základnými umeleckými prostriedkami. Vyučujúca 1. stupňa sa stručne vyjadrila k literárnej výchove v nižších ročníkoch základnej školy. Zdôraznila, že literárna výchova od útleho veku buduje u detského čitateľa zvedavosť a prostredníctvom čítania poznanie aj informačnú bázu. Zároveň ponúka rovinu zážitkovú, aby mohol čitateľ poznávať svet aj prostredníctvom emócií, okrem toho ponúka aj rovinu výchovnú, ktorá osobnosť čitateľa duchovne formuje. Vyučujúce 2. stupňa doplnili aj rovinu komunikatívnu, aby to, čo žiak z textu spozná, zažije a precíti, odovzdával ako čitateľ ďalej. A dokonca na základe vlastného poznania a zážitkov tvoril nové estetické hodnoty, ktoré zvyšujú kvality jeho života aj okolia.

Na hodinách čítania a literárnej výchovy – ako podotkli vyučujúce - žiaci väčšinou pracujú s modelovými textami, ktoré tvoria obsah čítaniek a učebníc literárnej výchovy. Prostredníctvom týchto textov si žiaci rozširujú vedomosti o literárnych pojmoch a základných umeleckých prostriedkoch. Ale zároveň sú mnohé texty doplnené aj úlohami, pri ktorých je priestor na vytvorenie estetického hodnotenia a názoru žiakov. Okrem toho je pri textoch vytvorený priestor aj na vlastnú tvorbu žiakov. Vyučujúce si v tejto časti stretnutia našli priestor na vlastné skúsenosti z hodín čítania a literatúry, vymenili si názory hlavne na tvorivé písanie. Jednoznačne sa pri takomto vyučovaní zvyšuje úroveň jazykovej tvorivosti žiakov. Zároveň takéto tvorivé písanie otvára možnosti žiakom - rozvíjať vlastnú tvorivosť, pozornosť, predstavivosť aj obrazotvornosť s využitím vedomostí o umeleckých prostriedkoch a obrazných pomenovaniach získaných na hodinách literárnej výchovy.

Okrem toho venovali zvýšenú pozornosť hodnoteniu žiakov pri práci zameranej na rozvoj detskej fantázie a tvorivosti. Zhodli sa na niekoľkých zásadách hodnotenia takejto práce. Veľmi dôležitou je pochvala za snahu bez ohľadu na výsledok. Každý žiak je tvorivý, je potrebné jeho fantáziu rozvíjať a usmerňovať. Zároveň pri tejto činnosti by žiaci nemali mať pocit skúšania alebo hodnotenia, ale pocit radosti z vlastnej práce.

Z diskusie a vlastných pedagogických skúseností členiek klubu slovenského jazyka a literatúry bol vyslovený názor, že pri práci s obraznými pomenovaniami a základnými umeleckými prostriedkami je vhodné zaradiť na hodinách literárnej výchovy metódu tvorivého písania. Táto metóda umožňuje žiakom rozvíjať svoju fantáziu a predstavivosť s využitím teoretických vedomostí o obrazných

pomenovaniach a základných umeleckých prostriedkoch. Rovnako dôležité je aj povzbudzovanie žiakov, pri tvorivosti je dôležitá najmä snaha a proces tvorenia, nielen výsledok.

Záverečné stretnutie pedagogického klubu slovenského jazyka a literatúry sa nieslo v duchu spätého pohľadu na prácu v klube. Nepochybne tieto stretnutia klubu boli podnetné pre všetkých jej členov. Prostredníctvom výmeny skúseností z pedagogickej praxe mohli diskutovať o témach vyplývajúcich z rámcového programu stretnutí. Jednotlivé témy na seba nadväzovali, prelínali sa. Ich záverečné hodnotenia a odporúčania pre ďalšiu prax pomohli zlepšiť prácu na hodinách slovenského jazyka a literatúry vo vybraných ročníkoch základnej školy.

Vo veľkej miere bola teória jednotlivých tém spojená s didaktickou technikou a pomôckami, ktoré motivujú žiakov k procesu učenia. Podľa členiek klubu tieto pomôcky dokážu zvýšiť pozornosť žiakov na vyučovaní, spestriť vyučovaciu hodinu a dokonca aj zmeniť prístup žiakov k danému predmetu. Jedným z odporúčaní do budúcnosti je uplatňovať na vyučovaní didaktickú techniku a pomôcky, ktoré vedú k zvyšovaniu efektívnosti a úrovne vyučovania.

Rovnako dôležité je budovanie a rozvíjanie medzipredmetových vzťahov. Podmienkou úspešného a zmysluplného fungovania človeka je jeho schopnosť orientovať sa v množstve informácií rôzneho druhu a a rôznej kvality, čo zahŕňa výber, analýzu, syntézu a hodnotenie informácií v texte. Túto kompetenciu rozvíja práve slovenský jazyk a literatúra. Ale rovnako dôležité je aj budovanie a rozvíjanie medzipredmetových vzťahov, keďže aj na iných predmetoch je potrebné naučiť žiaka pracovať s textom a orientovať sa v ňom.

Takže stretnutia klubu slovenského jazyka a literatúry neobohatili len tento predmet, ale odporúčania, ktoré odzneli v závere každého stretnutia by mali v budúcnosti zabezpečiť lepšie výsledky žiakov pri nadobúdaní a upevňovaní vedomostí zo slovenského jazyka a literatúry, ako aj ostatných predmetov.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Členky klubu sa počas každého stretnutia držali rámcového programu stretnutí a podrobne sa venovali téme daného stretnutia. Formou výmeny osobných skúseností, názorov a diskusie vyučujúce analyzovali jednotlivé témy stretnutí a zároveň vždy vyvodili odporúčania pre prax vo vybraných ročníkoch – ako zlepšiť úroveň a výsledky žiakov. Témy stretnutí prechádzali všetkými zložkami slovenského jazyka a literatúry. Dostatočná pozornosť bola venovaná jazykovej zložke, slovným druhom aj vetným členom. Vyučujúce nezabudli ani na analýzu pravopisnej zložky jednotlivých slovných druhov. Ďalšou väčšou témou bola štylistická rovina jazyka. A stretnutia v posledných týždňoch boli venované literárnej zložke a jej obsahu.

Pri každej zložke jazyka venovali vyučujúce dostatočnú pozornosť aktivizujúcim metódam – najmä skupinovej práci a práci vo dvojiciach - ktoré sa ukázali veľmi podnetné hlavne pre prospechovo slabších žiakov. Rovnako sa snažili vyučujúce rozobrať pozitívne stránky didaktických a interaktívnych hier vo vybraných ročníkoch.

Plynulý priebeh stretnutí narušilo vírusové ochorenie COVID-19 šíriace sa vo svete aj na Slovensku, ktoré prerušilo priebeh školského roka 2019/2020. Klasická prezenčná forma vyučovania bola nariadením MŠ SR nahradená dištančnou formou vzdelávania. Práve preto bola väčšina stretnutí - pôvodne plánovaná v tomto školskom roku – presunutá do nového školského roka 2020/2021. Spomínané prerušenie školského roka spôsobilo neplánovanú zmenu v rámcovom programe stretnutí. A nielen zmenu v rámcovom programe stretnutí klubu, ale aj vo forme vyučovania. Vďaka tomu mohli členky klubu na svojich stretnutiach rozvinúť aj problematiku dištančného vzdelávania. Na základe získaných skúseností mohli zhodnotiť pozitíva aj negatíva toho typu vzdelávania. Zo získanej spätnej väzby od žiakov mohli porovnať pohľad na pozitívne a negatívne stránky dištančného vzdelávania aj z pohľadu žiakov, nielen učiteľov.

Nasledujúce stretnutia školského roka 2020/2021 už pokračovali podľa pôvodného rámcového programu stretnutí. Témou týchto stretnutí bola literárna zložka. V nej sa vyučujúce venovali osvojovaniu a fixácii literárnych pojmov. Opätovne sa dotkli didaktických hier, pomocou ktorých sa dajú učiť aj upevňovať literárne pojmy. V súvislosti s literárnymi pojmi pokračovalo ďalšie stretnutie rozborom umeleckého textu, na ktorý nadväzovalo zisťovanie úrovne porozumenia textu. Napriek tomu, že v školskom roku 2019/2020 z dôvodu ochrany zdravia a bezpečnosti žiakov aj pedagógov, neprebehlo celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka, sa vyučujúce venovali skúsenostiam s používaním testov, ktoré sú zložené zo súvislého textu a k nemu nadväzujúcich otázok. Po prečítaní textu musí žiak správne interpretovať aj zadanie otázky a odpovedať. Pri testových úlohách má žiak možnosť výberu z viacerých ponúkaných odpovedí alebo musí odpoveď napísať sám. Pri správnom čítaní a správnej interpretácii textu žiaci dokážu bez problémov odpovedať

na otázky týkajúce sa textu. Preto je dôležité kultivovať úroveň čítania vo vybraných ročníkoch základnej školy a po prečítaní správne prečítaný text interpretovať.

Spolu s umeleckým textom členky klubu porovnávali aj sprostredkovanie vedomostí o literárnych žánroch a ich vnútornej kompozícii vo vybraných ročníkoch základnej školy. Tie si žiaci vhodne precvičujú prostredníctvom im primeraných literárnych ukážok a najlepšie si ich upevňujú pri hlasnom čítaní. Preto tento typ čítania odporúčajú aj v budúcnosti na hodinách literatúry. Zároveň sa zvyšuje aj úspešnosť pri rozbere vyššie spomínaného umeleckého textu, keďže sa touto formou čítania posilňuje aj čítanie s porozumením. Okrem toho v závere nasledujúceho stretnutia bolo konštatované, že žiaci vo vybraných ročníkoch na hodinách literatúry ešte stále radi nahlas čítajú, vďaka čomu lepšie vnímajú jednotlivé aspekty vnútornej kompozície literárnych žánrov. Tento fakt pomáha aj fixovať vedomosti týkajúce sa vnútornej kompozície a v neposlednom rade posúva aj úroveň čítania s porozumením vyššie. Okrem toho sa členky klubu niekoľkokrát dotkli témy didaktických hier, ktoré –ak sú vhodne použité– dokážu skvalitniť vyučovaciu hodinu, tá sa môže stať prirodzenejšou a pre samotných žiakov aj prítiažlivejšou. Okrem pojmov, ktoré si takouto formou precvičujú a upevňujú, žiaci musia pohotovo reagovať. A v súvislosti s tým učiteľ formuje aj ich postoj k vytrvalosti, sebaovládaniu a vytvára v žiakoch pocit istoty a viery vo vlastné sily a schopnosti. Pri práci s obraznými pomenovaniami a základnými umeleckými prostriedkami vyučujúce zistili, že je vhodné zaradiť na hodinách literárnej výchovy aj metódu tvorivého písania. Táto metóda umožňuje žiakom rozvíjať svoju fantáziu a predstavivosť s využitím teoretických vedomostí o obrazných pomenovaniach a základných umeleckých prostriedkoch. Rovnako dôležité je aj povzbudzovanie žiakov, pri tvorivosti je dôležitá snaha a proces tvorenia, v konečnom dôsledku radosť z práce.

Činnosť klubu slovenského jazyka a literatúry, jednotlivé stretnutia a intenzívna výmena názorov podložená pedagogickými skúsenosťami jednotlivých členiek neobohatili len predmet slovenský jazyka a literatúra, pretože odporúčania, ktoré odznali v závere každého stretnutia by sa mali v budúcnosti podieľať na zlepšení vedomostnej úrovne žiakov vybraných ročníkov pri nadobúdaní a upevňovaní vedomostí zo slovenského jazyka a literatúry, ako aj poznatkov z ostatných predmetov. Rovnako pozitívne možno hodnotiť aj prácu s didaktickou technikou a výukovými materiálmi použitými v rámci projektu, ktoré privítali najmä prospechovo slabší žiaci, lebo vďaka nim mohli lepšie fixovať preberané učivo. Možno teda konštatovať, že cieľ projektu, ktorým bolo zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov, sa podarilo splniť.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Jana Gičová
12. Dátum	22.12. 2020
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	RNDr. Miriam Melišová-Čugová
15. Dátum	05.01.2021
16. Podpis	